
Raportarea privind responsa- bilitatea corporativă potrivit Global Reporting Initiative: o comparație la nivel internațional

---

Ionela-Corina CHERSAN,
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
e-mail: macov@uaic.ro

Rezumat

Global Reporting Initiative (GRI, Ro: Inițiativa de Raportare Globală) este o organizație care a reușit să își impună practicile de raportare privind responsabilitatea corporativă la nivelul marilor companii transnaționale. Modelul propus de GRI se bazează pe presupusa convergență între dimensiunile economice, sociale și de mediu ale dezvoltării durabile. La nivel macroeconomic această convergență poate fi prezumată, dar la nivelul întreprinderilor cele trei dimensiuni sunt adesea în divergență. Studiul își propune să identifice, printr-o analiză de structură a rapoartelor incluse în baza de date GRI, care sunt factorii care afectează comportamentul companiilor în procesul de raportare privind responsabilitatea corporativă. De asemenea, cercetarea aduce în dezbatere și următorul aspect: încercă aceste rapoarte mai degrabă să exagereze performanțele de mediu și sociale ale companiilor decât să determine o schimbare în comportamentul lor?

Cuvinte-cheie: GRI, OECD, raportare corporativă, responsabilitatea socială a companiilor, studiu empiric

Clasificare JEL: M14, M48

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Chersan, I.C. (2016), Corporate responsibility reporting according to Global Reporting Initiative: an international comparison, Audit Financiar, vol. XIV, no. 4(136)/2016, pp. 424-435, DOI: 10.20869/AUDITF/2016/136/424.

Link permanent pentru acest document:

<http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2016/136/424>.

Introducere

În ultimii 35 de ani, s-a înregistrat o creștere semnificativă a numărului standardelor care se referă la responsabilitatea socială a companiilor, după cum s-a observat și o creștere a popularității de care se bucură aceste standarde. Astfel, Ligteringen și Zadek (2005) constată că există aproximativ 300 de standarde privind responsabilitatea corporativă la nivel global și că toate aceste standarde și coduri pot fi împărțite în trei categorii:

1. cadre normative, care spun companiilor ce să facă;
2. ghiduri, care spun companiilor cum să evalueze și să comunice informațiile despre acțiunile lor;
3. sisteme de management care ajută companiile să își integreze activitățile.

În această multitudine de standarde, Global Reporting Initiative (GRI) oferă un ghid prin care problemele de mediu să fie mai bine conectate cu celelalte aspecte fundamentale în promovarea dezvoltării unei societăți sustenabile (Marimon, Alonzo-Almeida și Rodriguez, 2012). Un număr semnificativ de cercetători și de instituții consideră că GRI este standardul cel mai utilizat la nivel mondial în raportarea corporativă nonfinanciară (Skouloudis, Evangelinos și Kourmousis, 2009; Prado-Lorenzo, Gallego-Alvarez și Garcia-Sanchez, 2009).

În ultimii ani, s-a constatat că tot mai multe companii s-au implicat voluntar în procesul de emisie și de implementare de standarde privind responsabilitatea socială corporativă și mai ales a celor cu privire la mediu. Unii autori (Chersan, 2015) arată că, urmare a creșterii responsabilității lor față de societate, companiile au început să publice informații cu privire la impactul propriilor activități asupra mediului, informații cu privire la angajării proprii și aspecte ce țin de responsabilitatea socială corporativă în rapoarte separate care însoțeau situațiile financiare puse la dispoziția acționarilor.

Așa-numita conformare voluntară implică trecerea dincolo de obligațiile legale. Schwindenhammer (2013) a studiat adoptarea voluntară a normelor de către firme și a identificat două tipuri de comportamente:

- companii care contribuie la procesul de stabilire și de dezvoltare a normelor și prin aceasta sunt considerate *întreprinzători* în domeniul normelor (*norm-entrepreneurs*, engl.), sau
- companii care acceptă și implementează anumite norme și sunt considerate *consumatori* de norme

(*norm-consumer*, engl.). Consumatorii de norme pot fi grupați în două categorii: cei care acceptă normele și cei care le implementează.

Acceptarea normelor are loc după instituționalizarea lor și implică recunoașterea publică de către companie a faptului că ele au fost adoptate. Spre deosebire de acceptare, implementarea unei norme presupune întotdeauna un efort individual din partea firmei, care trebuie să își ajusteze practicile, în special în domeniul raportării corporative.

Ținând cont de gradul de acceptare și de implementare a normelor, Schwindenhammer (2013) a identificat trei categorii de entități:

- cele care acceptă și implementează în manieră comprehensivă normele internaționale (*all-embracing norm-consumer*, engl.);
- cele care acceptă că activitatea lor este sub incidența acestor norme, dar le implementează într-o manieră incompletă și inconsecventă (*incomplete norm-consumer*, engl.);
- și cele care se opun acceptării și implementării normelor (*non-consumer*, engl.).

Comportamentul actual al firmelor cu privire la acceptarea modelului GRI de raportare corporativă este explicat succint astfel:

„Dacă vrei să fii un *jucător global* acceptat social în prezent, trebuie cel puțin să subscrii la câteva norme internaționale privind drepturile omului și protecția mediului și să emiți rapoarte care să evidențieze eforturile de implementare a acestor norme prin schimbări în management și în regulile de producție” (Risse, 2007, p. 135).

În articol ne-am propus să prezentăm două analize:

1. analiză a provenienței firmelor care publică rapoarte de sustenabilitate conform GRI din punct de vedere geografic și al apartenenței la OECD;
2. analiză a entităților ce includ rapoarte în baza de date a GRI din punctul de vedere al sectorului de activitate, al mărimii firmelor și a standardului GRI aplicat.

Această lucrare este structurată astfel: în partea următoare am prezentat o revizuire a literaturii de specialitate cu privire la raportarea conform GRI. Urmează o prezentare a metodologiei cercetării și a rezultatelor studiului. Lucrarea se încheie cu discuții și concluziile cercetării.

1. Revizuirea literaturii de specialitate cu privire la raportarea conform GRI

GRI a fost lansată în 1999 și de atunci s-a dezvoltat un cadru general acceptat privind conținutul, formatul și stilul rapoartelor privind sustenabilitatea (Brown, de Jong și Lessidrenska, 2009), care a extins responsabilitatea companiilor dincolo de rolul lor tradițional de a publica informații financiare. După ce, în anul 2006, a fost publicată generația a treia de ghiduri GRI - G3, în 2013 a apărut a patra generație de ghiduri GRI - G4, ca rezultat al unui proces extins și structurat de consultare publică. Menționăm că GRI nu monitorizează conformitatea cu normele și nici nu sancționează neconformitatea, ci doar cere firmelor să declare nivelul de aplicare a cadrului general GRI, realizând astfel o diferențiere între categoriile de firme care raportează potrivit acestor standarde. De fapt, ghidul GRI sugerează modalitățile prin care o companie poate să arate ce face și, deși nu cere schimbări organizaționale sau evaluări externe ale performanței companiei, GRI realizează evaluări prin care este analizată adaptarea la ghidurile emise. În scopul creșterii credibilității rapoartelor emise, acestea sunt verificate adesea de către firme de audit cum ar fi Deloitte, PriceWaterhouseCoopers, KPMG sau Ernst&Young. În ultimii ani, s-a înregistrat o creștere semnificativă a companiilor care aplică G3 în procesul de raportare – este vorba cu deosebire de companii transnaționale din Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD – Organization for Economic Co-operation and Development) (Schwindenhammer, 2013). De asemenea, odată cu apariția lui G4, am identificat o creștere a raportării potrivit acestui ultim ghid, concomitent cu scăderea numărului companiilor care raportează potrivit G3. De fapt, însuși scopul dezvoltării de astfel de ghiduri este acela de a oferi soluții mai bune de raportare astfel încât fenomenul observat este logic și el s-a produs și în etapa de trecere de la G3 la G3.1.

În același sens, Marimon, Alonzo-Almeida și Rodriguez (2012) susțin că obiectivul ghidului GRI este de crea rapoarte care să completeze, mai degrabă decât să înlocuiască, alte rapoarte ale companiilor. Rapoartele GRI conțin informații referitoare la problemele economice, de mediu și sociale ale unei companii. Această abordare, cunoscută și sub denumirea de Triple Bottom Line (Elkington, 1994), încorporează și așa-numiții „3 p”

(*people, planet and profit*, engl.; *oameni, planetă și profit*, ro.) și oferă un cadru general care permite evaluarea și raportarea rezultatelor entității pe baza unor parametri economici, sociali și de mediu.

Cu privire la modelul de raport propus de GRI, Prado-Lorenzo, Gallego-Alvarez și Garcia-Sanchez (2009) afirmă că este un raport armonizat, standardizat, ușor de înțeles și obiectiv pentru firmele din întreaga lume. De asemenea, Clarkson, Overell și Chapple (2011) afirmă că studiile recente indică o relație semnificativă între informațiile publicate în mod voluntar (menționate în ghidul GRI) și performanța în ceea ce privește mediul.

Comisia Europeană, revizuind definiția anterioară a responsabilității sociale corporative, a afirmat, în 2011, că ea reprezintă „responsabilitatea întreprinderilor pentru impactul lor asupra societății” (European Commission, 2011, p. 6). În fapt, companiilor le este descoperită calitatea de parteneri cu abilități de stabilire a unor reguli, respectiv de entități care dispun de expertiză tehnică sau de resurse financiare importante care pot servi rezolvării problemelor de mediu.

Ligteringen și Zadek (2005) recomandă companiilor următoarele acțiuni care să conducă la convergența în jurul unui set de standarde, instrumente și ghiduri:

- adoptarea de standarde care vor constitui cel mai probabil cadrul general global privind sustenabilitatea;
- promovarea acestor standarde, instrumente și ghiduri, investind în dezvoltarea și adoptarea lor de către alții;
- sprijinirea acțiunilor care permit companiilor să integreze utilizarea standardelor cheie, a instrumentelor și ghidurilor, în scopul creșterii eficacității și al creării de valoare;
- participarea activă la dezvoltarea de standarde.

În același timp, se poate afirma că adoptarea practicilor de responsabilitate socială corporativă urmează căi diferite în țările lumii din cauza diferențelor culturale, legale, politice, economice și sociale. Astfel, Konrad ș.a. (2006) susțin că firmele din țările dezvoltate doresc să își crească reputația și din acest motiv ele evidențiază aspectele de gen și cele privind minoritățile din activitatea internă, după cum scot în evidență acțiunile sociale ca activități externe. Țările în curs de dezvoltare doresc să obțină vizibilitate pentru investitorii internaționali și din acest motiv se concentrează pe conformitatea cu cerințele internaționale privind

produsele și problemele sociale. În plus, în țările dezvoltate, guvernele sunt principalii promotori ai practicilor de responsabilitate socială corporativă, în timp ce, în țările în curs de dezvoltare, guvernele sunt reticente la legislația privitoare la mediu, la condițiile de muncă sau la combaterea corupției. O opinie similară întâlnim și la Jamali (2007), care observă că responsabilitatea socială corporativă nu prezintă un interes deosebit în țările în curs de dezvoltare, deoarece societatea civilă din aceste țări nu este suficient de bine organizată, iar guvernele nu promovează practicile de responsabilitate socială corporativă.

Pe de altă parte, Lähtinen și Myllyviita (2015) arată în studiul lor că teme precum „impactul asupra peisajului”, „durata impactului”, „valorile spirituale”, „persistența tradițiilor” și „adaptabilitatea la schimbările culturale” nu sunt deloc abordate în ghidurile GRI.

Unele studii (Konrad, Steurer, Langer și Martinuzzi, 2006; Waddock, 2008; Perez-Batres, Miller și Pisan, 2010) sugerează că dorința de a câștiga încrederea pieței, de a atrage sau de a menține investitorii, respectiv de a îmbunătăți imaginea țării este relevantă în procesul de adoptare a standardelor GRI. Alți autori (Khanna, 2001; Porter și Kramer, 2006) consideră că adoptarea standardelor privind responsabilitatea socială corporativă poate fi utilizată pentru identificarea unor avantaje competitive.

2. Metodologia cercetării

Pentru a aprecia gradul de conformitate cu GRI în raportarea corporativă la nivel internațional, am pornit de la baza de date GRI, versiunea limitată (disponibilă la adresa https://www.globalreporting.org/services/Analysis/Reports_List/Pages/default.aspx), care cuprinde rapoartele GRI publicate în ultimii trei ani (2013, 2014, 2015) și am realizat o analiză de structură a acestor rapoarte stabilind drept criterii de clasificare: distribuția geografică, sectorul de activitate, categoria de întreprinderi și relația cu OECD. În cadrul fiecărei categorii am identificat apoi gradul de conformitate cu diferitele variante ale ghidurilor GRI. De asemenea, pentru a studia evoluția tendințelor în raportarea potrivit GRI de-a lungul unei perioade mai lungi, am inclus în analiză și studiul realizat în anul 2012, tot plecând de la baza de date GRI, de către Marimon, Alonso-Almeida și Rodriguez (2012), care acoperă perioada 1999-2010.

Baza de date care a servit studiului nostru cuprinde următoarele categorii de informații: date despre organizația care raportează (nume, mărime, sector, țara, regiunea) și date cu privire la rapoarte (anul publicării și tipul raportului). Pentru anul 2013, mai sunt furnizate și informații cu privire la statutul țării în raport cu OECD. Numărul de înregistrări din baza de date este semnificativ: 4.828 de firme pentru anul 2013, 5.211 de firme pentru anul 2014 și 2.913 de firme pentru anul 2015. Numărul scăzut de înregistrări aferente anului 2015 poate fi explicat prin faptul că am colectat informațiile la începutul anului 2016 și perioada de înregistrare în baza de date a rapoartelor aferente anului abia încheiat este în plină desfășurare. Studiul nostru a vizat însă doar rapoartele certificate GRI (care sunt conforme cu GRI, chiar dacă în grade diferite), astfel încât, față de numărul de înregistrări din baza de date inițială, în studiu au rămas 3.238 de firme pentru anul 2013, 3.981 de firme pentru anul 2014 și 2.405 de firme, pentru anul 2015. Analiza a fost una intuitivă, prin observare directă și prin analiza comparativă a conținutului bazei de date, permițându-ne descrierea și explicarea tendințelor identificate. Pentru realizarea prelucrărilor, am plecat de la baza de date menționată anterior, care a fost exportată în format Excel, și am utilizat facilitățile oferite de tablele pivot din Microsoft Office – Excel. O limită a studiului nostru este reprezentată de perioada scurtă de timp analizată în mod direct din cauza indisponibilității datelor referitoare la perioadele anterioare.

3. Raportarea potrivit GRI pe arii geografice și în funcție de statutul țării în raport cu OECD

Cel mai mare număr de rapoarte certificate GRI s-a înregistrat în 2014 – 3.981 de companii au publicat rapoarte privind sustenabilitatea potrivit GRI, la nivel mondial, față de 6 companii înregistrate în 1999. Evoluțiile pentru fiecare regiune sunt prezentate în Tabelul 1. Europa și Asia au cele mai multe rapoarte certificate GRI. Există și câteva explicații pentru această stare de lucruri: Comisia Europeană a declarat anul 2005 ca an al responsabilității sociale corporative pentru țările din Uniunea Europeană; Marea Britanie a fost prima țară care a numit un ministru care să supravegheze politica privind sustenabilitatea; în Franța există obligația legală ca firmele cu mai mult de 300 de angajați să elaboreze rapoarte privind responsabilitatea socială (Marimon, Alonso-Almeida și Rodriguez, 2012). În același timp, Finlanda,

Suedia și Spania au început să accepte și să impună la nivel național regulile de responsabilitate socială corporativă (Levy, Brown și de Jong, 2010). Cu privire la Asia, Welford arăta, în 2005, că deși această zonă a înregistrat o rată ridicată de creștere în ultima perioadă, totuși contribuția ei la responsabilitatea socială este încă

redușă. Această lipsă de activitate este pusă pe seama legislației care stabilește în mod imperativ numărul normal de ore de muncă, numărul maxim de ore suplimentare și structura cheltuielilor cu salariile. De asemenea, autorul face referire la faptul că programul prelungit este o practică obișnuită în Asia.

Tabelul 1. Distribuția geografică a raportării potrivit GRI la nivel mondial

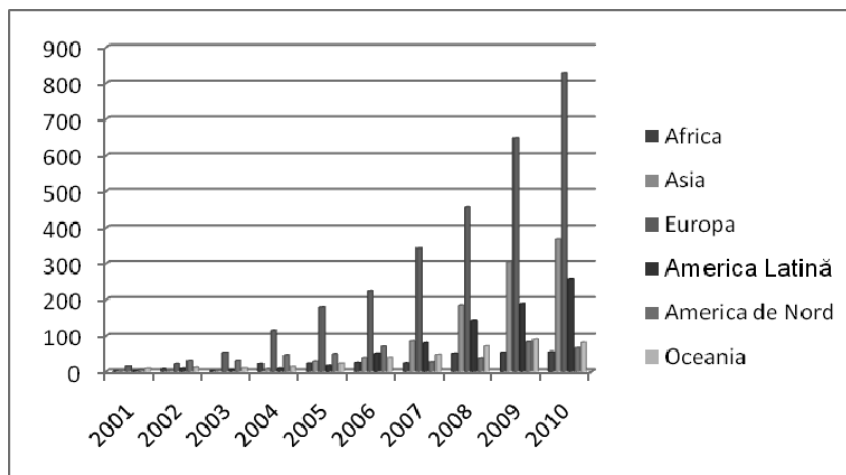
Anul	Africa	Asia	Europa	America Latină	America de Nord	Oceania	Total
1999	0	1	0	0	5	0	6
2000	3	7	1	1	2	1	15
2001	1	1	15	2	6	9	34
2002	8	3	22	9	31	12	85
2003	2	3	54	5	31	10	105
2004	22	8	115	9	47	14	215
2005	23	29	180	17	50	23	322
2006	25	39	223	51	70	40	448
2007	24	85	342	80	27	48	606
2008	51	185	457	141	38	71	943
2009	54	304	647	189	83	90	1367
2010	55	367	829	258	66	81	1656
2013	167	1119	1344	613	439	122	3804
2014	167	1183	1443	619	453	116	3981
2015	47	702	940	418	274	24	2405

Sursa: Marimon, Alonso-Almeida și Rodríguez (2012), p. 138 și baza de date GRI (2016)

Sintetic, evoluția raportării potrivit GRI este prezentată în **Figurile 1 și 2**, care surprind tendința accentuat crescătoare a acestui tip de raportare

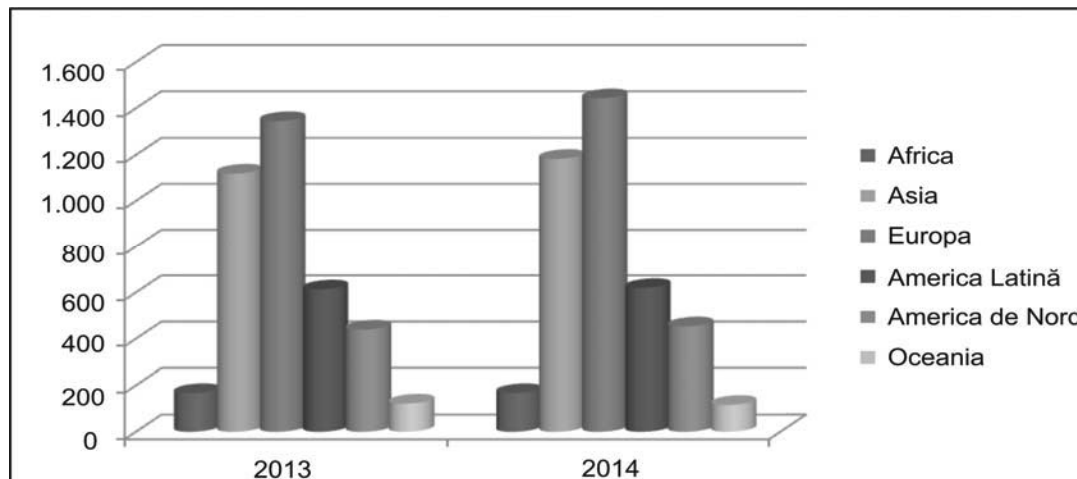
până în anul 2010, pentru ca în perioada 2013-2014 tendința crescătoare să se mențină, dar într-un ritm moderat.

Figura 1. Evoluția raportării potrivit GRI în perioada 2001-2010

Sursa: Prelucrările autorului, 2016

Figura 2. Evoluția raportării potrivit GRI în perioada 2013-2014

Sursa: Prelucrările autorului, 2016.

În analiza noastră poate fi surprinzător nivelul scăzut de raportare potrivit GRI (dar și rata foarte scăzută de creștere a raportării în perioada 1999-2010) înregistrat la nivelul țărilor din America de Nord, zonă în care ne-am obișnuit cu SUA ca promotor al raportărilor către toate categoriile de părți interesate. O posibilă explicație ar fi aceea că, deși SUA acordă o atenție deosebită activităților ce fac obiectul rapoartelor privind sustenabilitatea, ele nu au nevoie de ghidul GRI întrucât firmele care furnizează informațiile privind politicile sociale și de sustenabilitate folosesc alte canale. Totuși, în ultima perioadă analizată (2013-2014), la

nivelul Americii de Nord, s-a înregistrat o rată de creștere mai înaltă, fără ca nivelul de raportare să se apropie măcar de jumătatea nivelului înregistrat în Europa. Este posibil ca această creștere să fie rezultatul percepției tot mai puternice că ultima criză financiară a fost provocată îndeosebi de sectorul serviciilor financiare, puternic reprezentat în SUA.

În funcție de statutul țării în care se află compania față de OECD, am constatat că, pentru anul 2013 (singurul pentru care baza de date GRI furnizează date), situația privind raportarea potrivit GRI este următoarea:

Tabelul 2. Raportarea potrivit GRI în funcție de statutul țării față de OECD

	GRI - G3	GRI - G3.1	GRI - G4	Referire la GRI	Total	Pondere în total
Țări membre ale OECD	771	1054	45	335	2205	57,97%
Țări care beneficiază de sprijin din partea Comitetului pentru asistență în dezvoltare al OECD (Development Assistance Committee – DAC)	421	789	16	215	1441	37,88%
Țări non-OECD/țări care nu beneficiază de sprijin din partea Comitetului pentru asistență în dezvoltare al OECD (non – DAC)	33	109	1	16	158	4,15%

Sursa: Prelucrările autorului, 2016.

Observăm că în țările membre ale OECD se înregistrează cel mai mare număr de companii care

raportează potrivit GRI – 57,97%, urmate de țările care beneficiază de sprijin din partea Comitetului pentru

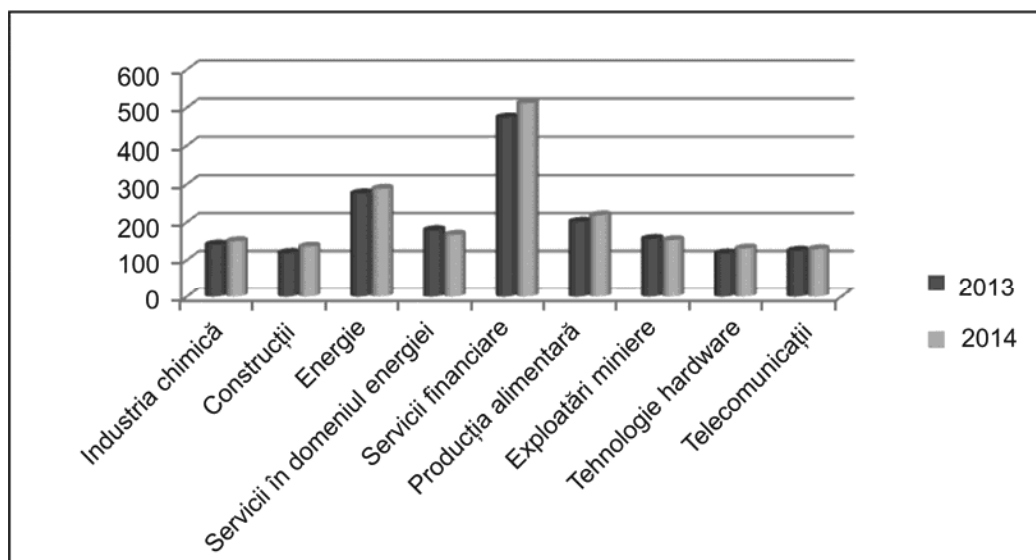
asistență în dezvoltare al OECD – 37,88%. Numărul firmelor care raportează potrivit GRI din țările nemembre ale OECD sau care nu beneficiază de sprijin din partea OECD este foarte mic – 4,15%.

4. Raportarea potrivit GRI pe sectoare de activitate, pe categorii de firme și pe tipuri de rapoarte

Din analiza efectuată a rezultat că raportarea potrivit GRI a fost adoptată de 38 de sectoare de activitate diferite. **Figura 3** indică o tendință de creștere în utilizarea GRI în fiecare din sectoarele care se află în top 9 în ceea ce privește raportarea potrivit GRI (împreună, sectoarele analizate reprezintă 47% din rapoartele GRI în fiecare din anii analizați).

Tendința de creștere identificată de noi confirmă aceeași evoluție identificată de Marimon, Alonso-Almeida și Rodriguez (2012) într-un studiu care viza perioada 1999-2010. Față de studiul menționat, care punea în evidență o creștere accentuată în raportarea potrivit GRI, mai ales după anul 2006 (când a apărut GRI - G3.1), cercetarea noastră evidențiază o tendință de creștere moderată. Deși GRI a apărut inițial mai ales ca o recomandare de raportare cu privire la aspectele ce țin de mediu, constatăm, la fel ca și Marimon, Alonso-Almeida și Rodriguez (2012), că serviciile financiare reprezintă sectorul cel mai bine reprezentat în ultimii ani în raportarea potrivit GRI. Ogrizek (2002) sugerează că această tendință de creștere este rezultatul influenței SUA, unde factorii legali și activismul stabilesc direcțiile de acțiune ale firmelor care oferă servicii financiare.

Figura 3. Distribuția pe sectoare de activitate a rapoartelor GRI (sectoarele aflate în top 9 în baza de date GRI din 2016)

Sursa: Prelucrările autorului, 2016

Observăm că în categoria sectoarelor aflate în top în ceea ce privește raportarea potrivit GRI se află sectorul energetic (care include și industria petrolieră), industria chimică și cea minieră, probabil din cauza influențelor negative (reale sau potențiale) ale acestor sectoare asupra mediului. De asemenea, constatăm că firmele din domeniul construcțiilor, producției alimentare,

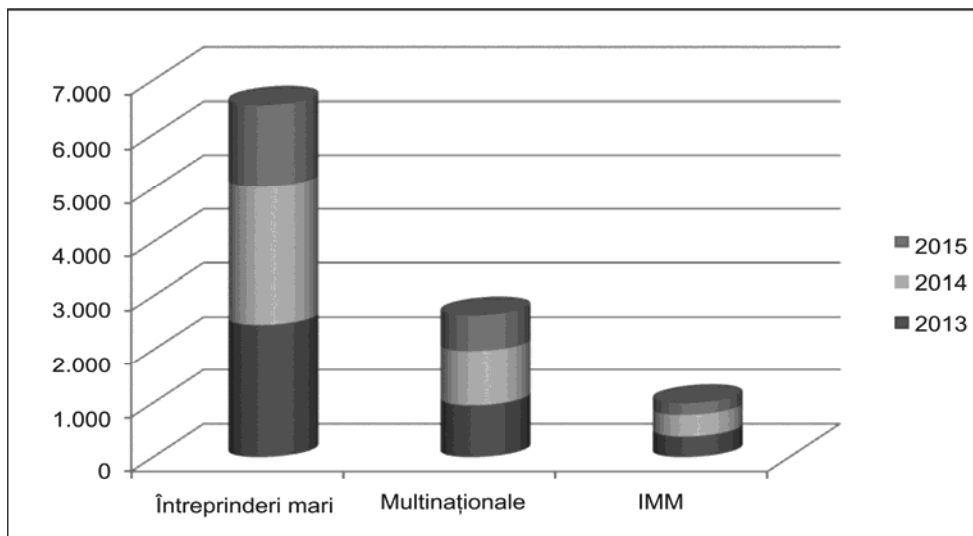
tehnologiei hardware și telecomunicațiilor sunt proactive în publicarea rapoartelor privind responsabilitatea socială corporativă, arătând o sensibilitate sporită la problemele sociale și de mediu.

Analizând structura raportării potrivit GRI în funcție de mărimea firmelor și evoluția acestora în perioada luată în studiu, am constatat că în top se

află întreprinderile mari (care, potrivit definiției UE, au mai mult de 250 de angajați și o cifră de afaceri mai mare de 40 milioane Euro sau un total al bilanțului mai mare de 20 milioane Euro – UE,

2013), pe locul doi aflându-se multinaționalele, iar pe locul trei, întreprinderile mici și mijlocii. La rezultate similare au ajuns anterior Preuss și Barkemeyer (2011).

Figura 4. Distribuția rapoartelor GRI pe categorii de firme

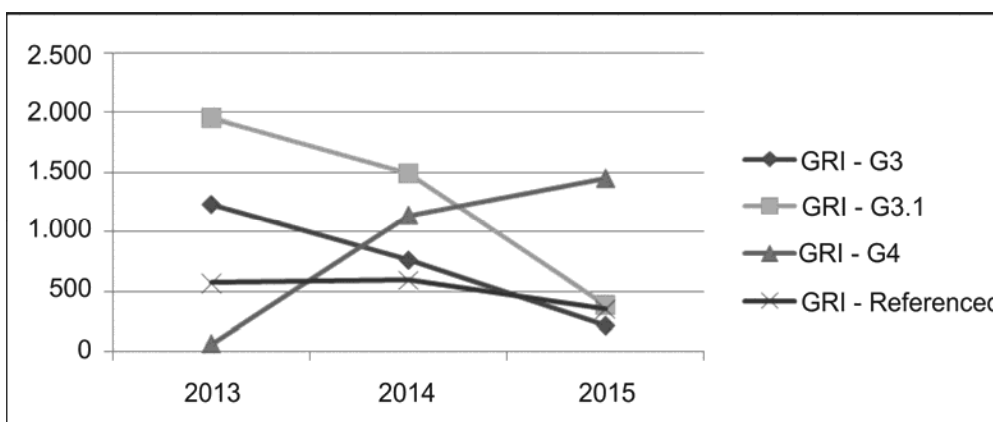

Sursa: Prelucrările autorului, 2016

Rezultatul era previzibil, dat fiind că procesul de colectare, verificare și elaborare a acestor rapoarte presupune costuri foarte mari.

O ultimă analiză de structură a vizat aprecierea conformității rapoartelor cu ghidurile GRI aplicabile în prezent (GRI – G3, GRI – G3.1 și GRI – G4).

Figura 5. Situația comparativă a evoluției rapoartelor în funcție de conformitatea cu ghidurile GRI

Sursa: Prelucrările autorului, 2016

Dacă până la apariția GRI – G4 se constata o creștere relativ constantă a rapoartelor întocmite în conformitate cu GRI – G3 și GRI – G3.1, după publicarea, în 2013, a lui GRI – G4 se observă scăderea numărului rapoartelor întocmite în conformitate cu ghidurile din generația a treia, concomitent cu creșterea numărului rapoartelor întocmite în conformitate cu GRI – G4. Evoluția nu este surprinzătoare ținând cont că elaborarea unor variante noi de ghiduri se realizează în urma unui proces constant și structurat de consultare a celor interesați, în categoria cărora intră, cu deosebire, firmele interesate de procesul de raportare potrivit GRI. Așadar, orice ghid nou răspunde în primul rând intențiilor de raportare ale firmelor și abia apoi cerințelor informaționale ale părților interesate. În acest context poate fi explicată și menținerea relativ constantă a numărului de rapoarte care fac referire la GRI ca model de raportare, dar fără a fi vorba de conformitatea cu un ghid anume.

5. Discuții și concluzii

În primul rând, am constatat că firmele care își desfășoară activitatea în Europa și în Asia ocupă primele locuri în ceea ce privește publicarea de rapoarte potrivit GRI, fiind urmate de companiile care activează în America Latină.

Constatările noastre vin să confirme unele rezultate anterioare. Astfel, Waddock (2008) identifică cea mai ridicată rată de adoptare a GRI în China și explică acest fapt prin aceea că această țară a fost acuzată de dezastru și de abuzuri în ceea ce privește libera concurență și drepturile omului și, din acest motiv, este preocupată de îmbunătățirea practicilor de raportare socială corporativă și a reputației în ceea ce privește sustenabilitatea.

În al doilea rând, companiile care își desfășoară activitatea în țările care sunt membre ale OECD sau în țările care beneficiază de ajutor din partea Comitetului de sprijin pentru dezvoltare al OECD raportează potrivit GRI într-un procent semnificativ, în timp ce companiile situate în țările care nu sunt membre ale OECD sau care nu beneficiază de sprijin din partea acestei organizații nu raportează potrivit GRI decât într-un procent nesemnificativ.

În al treilea rând, am remarcat adoptarea GRI de către companiile care acționează în sectoare cu risc de mediu

înalt (industria chimică, minieră, energetică). Multe din aceste firme sunt și foarte vizibile pe piața de capital.

În al patrulea rând, am observat o tendință de creștere relativ constantă a numărului de firme care raportează potrivit GRI, cu accent pe întreprinderile mari și multinaționale, care dispun de resurse importante. Așa cum arată și Levy, Brown și de Jong (2010), standardele și ghidurile GRI sunt ignorate de întreprinderile mici și mijlocii din cauza faptului că publicarea informațiilor nefinanciare este costisitoare și destul de complexă.

În final, am identificat tendința firmelor de a se conforma celor mai recente ghiduri și recomandări de raportare corporativă, în situația existenței mai multor variante aplicabile. Așadar, odată cu apariția lui G4, se constată o creștere a raportării potrivit acestui ghid, concomitent cu scăderea numărului companiilor care raportează potrivit G3. Fenomenul este logic și el s-a putut observa și în etapa de trecere de la G3 la G3.1.

Față de studiile anterioare care s-au realizat asupra unui număr mult mai mic de firme (de exemplu, Marimon, Alonso-Almeida și Rodriguez au realizat în 2012 studii asupra bazei de date GRI din 2010, care conținea doar 1.656 de companii), cercetarea noastră a avut la dispoziție baza de date GRI din 2016 care a cuprins un număr semnificativ mai mare de înregistrări (cel mai mare număr de firme analizate a fost 5.211, în anul 2014). Limita a fost dată de numărul mai mic de ani pentru care am reușit să facem analiza. Cu toate acestea, rezultatele obținute de noi au fost concordante cu cele obținute în studiile precedente.

Ținând cont de cele observate până acum, se poate anticipa o creștere a gradului de adoptare a practicilor GRI în ciuda costurilor ridicate asociate culegerii datelor, elaborării rapoartelor și verificării lor (Koerber, 2010). Mai mult, unii autori (Brown, de Jong și Lessidrenka, 2009) consideră că procesul de dezvoltare a standardelor GRI va continua și va beneficia de susținere atât timp cât se vor emite noi ghiduri, informații specifice unor sectoare și țări.

Ultimul studiu al KPMG (2015) cu privire la raportarea privind responsabilitatea corporativă arată că tendința pentru firme de a include mai multe informații privind responsabilitatea corporativă în rapoartele lor financiare anuale este determinată de doi factori: în primul rând, informațiile privind responsabilitatea corporativă sunt percepute tot mai mult de către acționari ca relevante

pentru înțelegerea riscurilor și oportunităților specifice companiei și, în al doilea rând, bursele și guvernele instituie cerințe pentru companii cu privire la includerea de date referitoare la responsabilitatea corporativă în rapoartele anuale.

Cu toate acestea, scandalul Volkswagen ridică multe semne de întrebare cu privire la ce se poate ascunde în foarte detaliatele și voluminoasele rapoarte care se conformează celor mai înalte standarde privind responsabilitatea socială corporativă. Astfel, un studiu elaborat de Schwendenhammer (2013) arată că cinci companii germane (BASF, Bayer, Daimler, RWE și Volkswagen) respectă pe deplin normele GRI și, în plus,

această conformitate este evaluată de furnizorii de servicii de audit. Studiul face referire și la o analiză efectuată, în 2010, de Institutul pentru Cercetarea Economiei Ecologice (the Institute for Ecological Economy Research), care indică faptul că firmele care se conformează GRI ocupă locurile cel mai bune în clasamentul firmelor care raportează adecvat informațiile privind sustenabilitatea. Și totuși, în ciuda acestor informații furnizate de cercetătorii germani, scandalul Volkswagen arată că, dincolo de rapoartele care vor să prezinte o anumită imagine a firmei, realitatea poate fi mult diferită și, mai grav, chiar în contradicție cu aceste rapoarte.

BIBLIOGRAFIE

1. Brown, H.S., de Jong, M. și Lessidrenska, T. (2009), The rise of the Global Reporting Initiative (GRI): a case of institutional entrepreneurship, *Environmental Politics*, vol. 18, nr. 2, pp. 182-200, DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/09644010802682551>.
2. Chersan, I.-C. (2015), Study on Practices and Tendencies in Integrated Reporting, *Audit Financiar*, vol. 13, nr. 9(129), pp. 91-101.
3. Clarkson, P.M., Overell, M.B. și Chapple, L. (2011), Environmental Reporting and its Relation to Corporate Environmental Performance, *Abacus*, vol. 47, nr. 1, pp. 27-60, DOI: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1467-6281.2011.00330.x>.
4. Elkington, J. (1994), Towards the sustainable corporation: Win-win-win business strategies for sustainable development, *California Management Review*, vol. 36, nr. 2, pp. 90-100.
5. EU (European Union) (2013). *Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC*. Retrieved from <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0034&from=EN>.
6. European Commission (2011). A renewed EU strategy 2011-14 for corporate social responsibility. COM(2011) 681. Brussels: European Commission, [pdf] Disponibil la: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0681:FIN:en:PDF> [Accesat pe 7 februarie 2016].
7. Global Reporting Initiative (2000), G4 Sustainability Reporting Guidelines. Reporting Principles and Standard Disclosures, [pdf] Disponibil la: <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/GRI-G4-Part1-Reporting-Principles-and-Standard-Disclosures.pdf>, [Accesat pe 7 februarie 2016].
8. Global Reporting Initiative (2000), Sustainability Reporting Guidelines, Version 3.0, [pdf] Disponibil la: <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/G3-Guidelines-Incl-Technical-Protocol.pdf>, [Accesat pe 7 februarie 2016].
9. Global Reporting Initiative (2000), Sustainability Reporting Guidelines, Version 3.1, [pdf] Disponibil la: <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/G3.1-Guidelines-Incl-Technical-Protocol.pdf>, [Accesat pe 7 februarie 2016].
10. Global Reporting Initiative (2016), GRI Reports List (Limited Version) - 01.03.2016, [online] Disponibil la: https://www.globalreporting.org/services/Analysis/Reports_List/Pages/default.aspx, [Accesat pe 7 februarie 2016].
11. Jamali, D. (2007), The Case for Strategic Corporate Social Responsibility in Developing Countries, *Business and Society Review*, vol. 112, nr. 1, pp. 1-27, DOI: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1467-8594.2007.00284.x>.

12. Khanna, M. (2001), Non-mandatory approaches to environmental protection, *Journal of Economic Surveys*, vol. 15, no. 3, pp. 291-324, DOI: <http://dx.doi.org/10.1111/1467-6419.00141>.
13. Koerber, C.P. (2010), Corporate responsibility standards: current implications and future possibilities for peace through commerce, *Journal of Business Ethics*, vol. 89, nr. 4 (suplim.), pp. 461-480.
14. Konrad, A., Steurer, R., Langer, M.E. și Martinuzzi, A. (2006), Empirical findings on business-society relations in Europe, *Journal of Business Ethics*, vol. 63, nr. 1, pp. 89-105, DOI: <http://dx.doi.org/10.1007/s10551-005-7055-z>.
15. KPMG (2015), Currents of change: The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2015, [pdf] Disponibil la: <https://www.kpmg.com/CN/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/kpmg-survey-of-corporate-responsibility-reporting-2015-O-201511.pdf>, [Accesat pe 6 februarie 2016].
16. Lähtinen, K. și Myllyviita, T. (2015), Cultural sustainability in reference to the global reporting initiative (GRI) guidelines: Case forest bioenergy production in North Karelia, Finland, *Journal of Cultural Heritage Management and Sustainable Development*, vol. 5, nr. 3, pp. 290-318, DOI: <http://dx.doi.org/10.1108/jchmsd-06-2013-0025>.
17. Levy, D., Brown, H.S. și de Jong, M. (2010) The Contested Politics of Corporate Governance: The Case of the Global Reporting Initiative, *Business & Society*, vol. 49, nr. 1, pp. 88-115, DOI: <http://dx.doi.org/10.1177/0007650309345420>.
18. Ligteringen, E. și Zadek, S. (2005), The Future of Corporate Responsibility Standards, *Business and the Environment*, vol. 16, nr. 6, pp. 12-13.
19. Marimon, F., Alonso-Almeida, M. del M. și Rodríguez, M del P. (2012), The Worldwide diffusion of the Global Reporting Initiative: what is the point?, *Journal of Cleaner Production*, vol. 33, pp. 132-144, DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jclepro.2012.04.017>.
20. Ogrizek, M. (2002), The effect of corporate social responsibility on the branding of financial services, *Journal of Financial Services Marketing*, vol. 6, nr. 3, pp. 215-228, DOI: <http://dx.doi.org/10.1057/palgrave.fsm.4770053>.
21. Perez-Batres, L.A., Miller, V.V. și Pisan, J.P. (2010), CSR, sustainability and the meaning of global reporting for Latin American corporations, *Journal of Business Ethics*, vol. 91, nr. 2 (suplim.), pp. 193-209.
22. Porter, M.E. și Kramer, M.R. (2006), Strategy & society: the link between competitive advantage and corporate social responsibility, *Harvard Business Review*, vol. 84, nr. 12, pp. 78-92.
23. Prado-Lorenzo, J.-M., Gallego-Alvarez, I. și Garcia-Sanchez, I.M. (2009), Stakeholder engagement and corporate social responsibility reporting: the ownership structure effect, *Corporate Social - Responsibility and Environmental Management*, vol. 16, nr. 2, pp. 94-107, DOI: <http://dx.doi.org/10.1002/csr.189>.
24. Preuss, L. și Barkemeyer, R., (2011) CSR priorities of emerging economy firms: is Russia a different shape of BRIC?, *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, vol. 11, nr. 4, pp. 371 – 385.
25. Risse, T. (2007), Social constructivism meets globalization. In D. Held & A. McGrew (Eds.), *Globalization theory. Approaches and controversies*, pp. 126-147, Cambridge, Polity Press.
26. Schwindenhammer, S. (2013), Patterns and Explanations of Corporate Voluntary Norm Compliance: Results from a Structured Focused Comparison of German G500 in the Global Reporting Initiative, *German Policies Studies*, vol. 9, nr. 2, pp. 123-160.
27. Skouloudis, A., Evangelinos, K. și Kourmousis, F. (2009), Development of an Evaluation Methodology for Triple Bottom Line Reports Using International Standards on Reporting, *Environmental Management*, vol. 44, nr. 2, pp. 298-311, DOI: <http://dx.doi.org/10.1007/s00267-009-9305-9>.
28. Waddock, S. (2008) Building a new institutional infrastructure for corporate responsibility, *Academy of Management Perspectives*, vol. 22, nr. 3, pp. 87 – 108, DOI: <http://dx.doi.org/10.5465/AMP.2008.34587997>.
29. Welford, R. (2005), Corporate Social Responsibility in Europe, North America and Asia. 2004 Survey Results, *The Journal of Corporate Citizenship*, vol. 17, pp. 33-52, DOI: <http://dx.doi.org/10.9774/gleaf.4700.2005.sp.00007>.